

O SISTEMU OBRAZOVANJA KADROVA I STANOVNIŠTVA ZA ZADATKE OPĆENARODNE OBRANE

— ISKUSTVA IZ SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE HRVATSKE —

Na osnovu činjenice da je adekvatno obrazovanje jedan od ključnih faktora konstituiranja i razvijanja sistema općenarodne obrane i činjenice da se u toj oblasti obrazovanja kadrova i stanovništva osjetno zaostaje, Republički sekretarijat za narodnu obranu povjerio je još 1969. godine Radničkom sveučilištu »Moša Pijade« u Zagrebu izradu projekta sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane u SR Hrvatskoj.

Prihvatajući taj zadatak, Radničko sveučilište »Moša Pijade« usmjerilo je svoja nastojanja ka iznalaženju takvog sistema obrazovanja koji bi bio funkcionalno uklopljen u opći sistem cjelokupnog odgoja i obrazovanja i egzistirao kao njegov organski dio, samostalan samo u mjeri koju određuju specifičnosti obrazovanja za zadatke općenarodne obrane. Tražen je takav sistem koji bi osigurao permanentnost odgojno-obrazovne djelatnosti u toj oblasti i njenu sveobuhvatnost u pogledu profila kadrova i kategorija stanovništva i u pogledu teritorija republike. Težilo se za tim da se ostvari funkcionalnost, visok stupanj organiziranosti i efikasnosti i visok idejni nivo odgojno-obrazovne aktivnosti. Dakle, nastala je potreba da se i u oblasti obrazovanja kadrova i stanovništva izgradi odgojno-obrazovni sistem, koji će prema programsko-sadržajnom, organizacionom, stručnom i idejnom nivou — stati u bok školskom sistemu, kojem je povjeren odgoj i obrazovanje omladine, kao i prema odgojno-obrazovnom sistemu u JNA, kojem je povjeren vojno-stručni i politički odgoj aktivnog i rezervnog sastava oružanih snaga.

Polazeći od takve osnove i iskustava u obrazovanju odraslih, kao i svega onoga što je ranije učinjeno na obrazovanju stanovništva i kadrova za zadatke općenarodne obrane, te od naših uvjeta i mogućnosti — Radničko sveučilište je, u suradnji s odgovarajućim dru-

štveno-političkim organima i organizacijama, izradilo prijedlog sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane. Taj sistem usvojen je na sjednici Savjeta narodne obrane Sabora SRH 11. veljače 1971. god.

KARAKTERISTIKE SISTEMA OBRAZOVANJA KADROVA I STANOVNIŠTVA ZA ZADATKE OPĆENARODNE OBRANE

Usvojeni sistem¹ je osnova obrazovanja za zadatke općenarodne obrane svih grupacija kadrova i stanovništva. On obuhvata:

— kadrove koji profesionalno rade na poslovima općenarodne obrane u društveno-političkim zajednicama, radnim organizacijama i drugim;

— kadrove u državnim organima, radnim organizacijama i društim, koji rade na ratnim pripremama, odnosno koji za vrijeme rata ostaju na dužnostima u tim organima;

— obveznike, jedinice i službe civilne zaštite u društveno-političkim zajednicama, radnim organizacijama i drugim;

— omladinu od 16 do 19 godina starosti, koja nije obuhvaćena obrazovanjem za potrebe narodne obrane u školama, ili nije uključena u obuku omladinskih jedinica i

— ostalo stanovništvo.

Tako su stvoreni uvjeti da svakog građanina, od školskog uzrasta pa do momenta kada ga društvo oslobađa obaveza — prihvataju i prate određene obrazovne institucije, koje mu mogu pružiti potrebna znanja da s uspjehom izvršava i obaveze prema općenarodnoj obrani. Međusobno usklađene po ciljevima i zadacima, ove obrazovne institucije imaju mogućnost da potrebna znanja daju stručno i sustavno, tako da ni jedna ne ponavlja bez potrebe rad prethodne, već ga dopunjuje i nadograđuje.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Sistem se sastoji iz mreže centara za obrazovanje kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane. Tu mrežu čine:

- republički centar,
- regionalni centri,
- općinski centri,
- obrazovni punktovi u mjesnim zajednicama i

¹ Vidi shemu na str. 146.

— obrazovni punktovi u radnim organizacijama.

Obrazovni centri razvijaju se i rade načelno u sastavu postojećih radničkih i narodnih sveučilišta, koja su se i do sada dobrim dijelom bavila obrazovanjem za potrebe općenarodne obrane. Na taj način postignuto je racionalno rješenje, kojim sistematizira i razvija djelatnost već postojećih institucija, a izbjegava formiranje novih, posebnih institucija i izvan ustanova za obrazovanje odraslih.

Što se tiče sadržaja djelatnosti u ovom su sistemu zastupljene:

— *studijiskoistraživačka djelatnost* — rad na sistemu obrazovanja sa stanovišta nosilaca i metodologije; rad na studiju obrazovnih područja i sadržaja; studij problema i obrazovnih potreba u svim društvenim strukturama i djelatnostima i izrada adekvatnih programa obrazovanja i obrazovne dokumentacije;

— *instruktivna djelatnost* — andragoško-instruktivna pomoć obrazovnim centrima u njihovu postavljanju, osnivanju i razvijanju, kao i pripremanju stručne, tehničke i andragoškodidaktičke dokumentacije radi prenošenja obrazovnih programa na njihove realizatore i

— *odgojno-obrazovna djelatnost* — osposobljavanje i usavršavanje pojedinih kadrova i kategorija stanovništva za zadatke općenarodne obrane.

Svaki od navedenih centara (republički, regionalni i općinski) ima određenu ulogu.

Republički centar zahvata studijiskoistraživačku komponentu u odnosu na cjelokupnu odgojno-obrazovnu problematiku u republici, na sistem obrazovanja kao cjelinu i na sve sastavne dijelove sistema. Republički centar razvija i opsežnu instruktivnu djelatnost u odnosu na sve elemente sistema, posebno na postavljanje, razvijanje i djelatnost regionalnih centara. Odgojno-obrazovna djelatnost, tj. realizacija konkretnih programa, usmjerena je na osposobljavanje i usavršavanje kadrova koji profesionalno rade na poslovima općenarodne obrane, a kod neprofesionalnih kadrova na osposobljavanje i usavršavanje nekih kategorija rukovodećih kadrova i kadrova pojedinih specijalnosti, kao i na neposredno osposobljavanje instruktora (tzv. matični dio ključnih kadrova u pojedinim područjima) i kadrova koji djeluju u samom sistemu obrazovanja (rukovodioci obrazovnih centara i drugi stalni andragoški kadrovi).

Regionalni centar ima u odnosu na svoju regiju sličnu ulogu kao i republički centar u odnosu na republiku, s tim da putem studijiskoistraživačke djelatnosti rješava i u programe ugrađuje specifične uvjete svoje regije, da je instruktivnom djelatnošću usmjeren prema općinskim centrima svoje regije, te da neposredno realizira one obra-

zovne programe čija realizacija na nivou općine ne bi bila moguća, odnosno ne bi osiguravala potreban nivo odgojno-obrazovnog rada.²

U *općinskim centrima* (koji djeluju na teritoriju jedne, a po potrebi i više općina) naglašena je odgojno-obrazovna djelatnost. Ovi centri su realizatori pretežnog dijela obrazovnih projekata i programa, bilo neposredno, bilo putem obrazovnih punktova u radnim organizacijama i mjesnim zajednicama. U odnosu na obrazovne punktove ispoljavaju i intenzivnu instruktivnu djelatnost.

Obrazovni punktovi radnih organizacija realiziraju programe neposredno vezane za radne organizacije, ukoliko su u njima povoljni uvjeti za to.

Obrazovni punktovi mjesnih zajednica su mjesta gdje se realiziraju svi programi za čiju realizaciju nisu potrebni posebni uvjeti.

Pri svemu tome, odnos između republičkog, regionalnih i općinskih obrazovnih centara nije hijerarhijski već predstavlja međusobno komuniciranje na bazi navedene podjele uloga u cjelokupnom sistemu obrazovanja, a u sklopu radnih i poslovnih interesa.

U tim odnosima, kao i u svakom drugom pogledu, sistem obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane od samog početka usmjeren je na razvojni put koji prati i odražava *samoupravni razvoj* našeg društva. Štaviše, u oblasti narodne obrane sistem postaje i jedan od aktivnih činilaca u daljoj izgradnji samoupravnih odnosa.

Naime, općinski centri, sa obrazovnim punktovima u radnim organizacijama i punktovima mjesnih zajednica, razvijaju se i djeluju u sklopu interesa neposrednih proizvođača, koji se pripremaju za općenarodnu obranu i koji su spremni da funkciju obrazovanja u toj oblasti povjere centrima. Obrazovni centri, kao samostalne organizacije udruženog rada, mogu steći i trajno zadržati ovo povjerenje samo visokim nivoom odgojno-obrazovne djelatnosti, u čvrstoj suradnji s radnim organizacijama i drugim oblicima udruženog rada, kao i društveno-političkim asocijacijama proizvođača. Upućeni na uspostavljanje i unapređivanje takvih samoupravnih odnosa, centri u sistemu obrazovanja suštinski se razlikuju od drugih ustanova te vrste formiranih u okviru organa uprave ili čvrsto vezanih za te organe, koji djeluju prvenstveno »po sili zakona«.

² Regionalni centar je ujedno općinski (gradski) centar za općinu (grad) gdje mu je sjedište. Regionalni centar može, prema prilikama, privremeno ili stalno imati ulogu općinskog centra i za one općine gdje još nema uvjeta za formiranje vlastitog općinskog centra. U slučaju da je to pogodnije, ulogu općinskog centra za takvu općinu može obaviti i centar susjedne općine.

To vrijedi i za ostale obrazovne centre — republički i regionalne. Oni se mogu opravdati samo ako su ugrađeni u opću međupćinsku suradnju koja se sve više razvija, ako su povezani sa samoupravnim asocijacijama udruženog rada na nivou regija, odnosno republike i ukoliko uspješno obavljaju odgojno-obrazovnu funkciju koju im delegiraju organizacije udruženog rada i društveno-političke zajednice.

Metodološki gledano, ovaj sistem omogućuje znanstveni pristup obrazovnim područjima, potrebama i sadržajima, prikladno stručno prenošenje obrazovnih sadržaja na sve realizatore odgojno-obrazovnih programa i njihovu realizaciju, pod uvjetima primjene suvremenih andragoško-didaktičkih principa i metoda odgojno-obrazovnog rada.

Na taj način stvoreni su uvjeti da se izbjegnu i spriječe razne improvizacije, kojima je do sada obilovala ova oblast obrazovanja, te da na njihovo mjesto stupi sustavan, usklađen, stručan i uspješan odgojno-obrazovni rad, zasnovan na određenoj koncepciji obrazovanja i na dostignućima znanosti. U tom cilju cjelokupna djelatnost centra, a posebno studijskoistraživačka djelatnost republičkog centra, oslanja se u punoj mjeri na znanstvene i stručne kapacitete u postojećim institucijama — institutima, fakultetima, zavodima, vojnim institucijama, kao i u ostalim društvenim strukturama. Ona se ostvaruje putem punog angažiranja navedenih znanstvenih i stručnih snaga na studijskoistraživačkim i drugim zadacima u ovoj oblasti odgojno-obrazovnog rada. Metodološki je značajan pristup obrazovanju kadrova i stanovništva kakav je sadržan u koncepciji sistema. Naime, koncepcija sistema uzima u punoj mjeri u obzir *uzajamnu uslovljenost i međusobnu povezanost* obrazovanja za potrebe općenarodne obrane svih grupacija kadrova i kategorija stanovništva.

Evo ilustracije ove povezanosti: ratna proizvodnja u bilo kojoj grani privrede zbroj je odgovarajuće proizvodne djelatnosti svih proizvodnih snaga, počev od privrednih organizacija, preko zanatlijskih kapaciteta, pa do individualnog proizvođača. Unutar čitavog ovog prostora izvodi se i manevar prilagođavanja ratne proizvodnje pojedinim ratnim situacijama. Ili: zaštita zdravlja stanovništva u ratu i pružanje pomoći ranjenim i oboljelim može se postići samo skupnim djelovanjem svih faktora, počev od zdravstvene službe, preko odgovarajućih organizacija, pa do samozaštite, samopomoći i uzajamne pomoći stanovništva. Zaštitu stočnog fonda i stočnih proizvoda ljudi takođe mogu ostvariti samo zajedničkim djelovanjem veterinarske službe, odgovarajućim snagama u poljoprivrednim i drugim radnim organizacijama. Svi ti kompleksi međusobno su povezani i ispreple-

teni s drugim društvenim strukturama i službama — kao što je saobraćaj, trgovina i dr. Usvojeni sistem svakom području određuje prikladne obrazovne sadržaje, za sve elemente koji sačinjavaju to područje, posebno uzimajući u obzir stanovništvo kao najmasovniju bazu za sve djelatnosti, pa i u općenarodnoj obrani.

Funkcionalno ovaj sistem je usklađen sa osnovnim postavkama koncepcije općenarodne obrane.

Težište realizacije odgojno-obrazovnih programa je na općinskim centrima i obrazovnim punktovima radnih organizacija i mjesnih zajednica. To znači da je realizacija obrazovanja za potrebe općenarodne obrane u onim društvenim strukturama u kojima je i težište realizacije općenarodne obrane uopće.

Istovremeno, *težište studijskoistraživačke djelatnosti* u republičkom centru omogućuje šire sagledavanje obrazovnih potreba i određivanje obrazovnih sadržaja za širu društveno-političku zajednicu, kao i potrebno jedinstvo u odgojno-obrazovnom radu za potrebe općenarodne obrane na čitavoj teritoriji republike. Određena samostalnost regionalnih, pa i općinskih centara, omogućuje im da u obrazovne sadržaje ugrađuju posebne zadatke, specifične za uža područja teritorija.

Takvom kursu potpuno odgovara usvojeno načelo da se u svakom obrazovnom području, načelno, ide u obrazovnu akciju putem centralnog osposobljavanja samo osnovnog (matičnog) dijela ključnih kadrova u datom području. U regionalnim i općinskim centrima formiraju se novi instruktorski kadrovi i tako stvaraju uvjeti za najširu realizaciju odgojno-obrazovnih programa određenog područja putem »multiplikacije«.³

Uzimajući instruktore koliko je god to moguće iz redova ključnih kadrova određenog područja (inženjere i dr. za područje privrede, liječnike za područje zdravstva, veterinare za područje veterinarstva, itd.) i osposobljavajući ih za odgojno-obrazovni rad u općini, radnoj i drugoj organizaciji i mjesnoj zajednici, ostvaruje se načelo da svaka društvena struktura postaje aktivan činilac priprema za općenarodnu obranu.

³ Pod multiplikacijom odgojno-obrazovne djelatnosti u okviru sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane podrazumijeva se takav način rada da se u republičkom centru istražuju problemi iz područja općenarodne obrane, utvrđuju odgojno-obrazovne potrebe, definiraju programi i izrađuje odgovarajuća dokumentacija. Programi i dokumentacija se u svrhu realizacije na prikladan način prenose na regionalne, a odatle na općinske centre, kao i na obrazovne punktove radnih organizacija i mjesnih zajednica.

Na kraju, usvojeni sistem, koji podrazumijeva ne samo sustavan rad na osposobljavanju za zadatke općenarodne obrane, već i kontinuirani rad na daljem usavršavanju kadrova i stanovništva u toj oblasti — omogućuje da se *novi obrazovni sadržaji*, koje neminovno treba očekivati kao rezultat dalje izgradnje i usavršavanja sistema općenarodne obrane, daljeg napretka znanosti i tehnike, kao i daljeg razvoja našeg društva — kontinuirano ugrađuju u odgojno-obrazovni rad za potrebe općenarodne obrane.

FINANSIRANJE OBRAZOVANJA KADROVA I STANOVNIŠTVA ZA ZADATKE OPĆENARODNE OBRANE

U skladu s načelima finansiranja svih priprema za općenarodnu obranu, iznijetim u Zakonu o narodnoj obrani i drugim dokumentima, *finansijska sredstva za konstituiranje i razvijanje sistema, te za realizaciju obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane u SRH, osiguravaju svi faktori zainteresirani (odgovorni) za pripreme u oblasti općenarodne obrane*. To su republički organi uprave i organi drugih društveno-političkih zajednica, naročito općina, kao i neposredni korisnici obrazovanja — radne i druge organizacije.

Savjet narodne obrane Sabora SRH na svojoj sjednici od 21. lipnja 1972. u tom pogledu donio je slijedeći zaključak:

»Financiranje obrazovne funkcije za potrebe općenarodne obrane trebaju vršiti prvenstveno organizacije udruženog rada i općine, odnosno organi i organizacije koji su prema važećim propisima dužni provoditi obuku iz obrane i zaštite. Financiranje se treba vršiti na osnovi međusobnih ugovornih odnosa, odnosno financiranje će vršiti oni organi i organizacije koji traže odgovarajuće usluge.

Republički organi uprave i organizacije iz svojih sredstava koja su im određena budžetom, na osnovi ugovora, financirat će samo pripremne radove za otvaranje obrazovnih područja, izradu odgovarajućih programa obrazovanja i početne pripreme sustavne realizacije programa«.

U prvoj fazi rada na izgradnji i razvijanju sistema bit će potrebno da društveno-političke zajednice — i to republika za republički, a općine za općinske, kao i za regionalne centre svoje regije — osiguraju izvjesna sredstva neophodna za konstituiranje, osposobljavanje i aktiviranje centra, i to u vidu određenih »početnih investicija«. Realizaciju odgojno-obrazovnih programa financiraju od samog početka korisnici usluga — organizacije udruženog rada i druge organizacije, kao i društveno-političke zajednice.

U sklopu općeg studija problema financiranja općenarodne obrane potrebno je još detaljnije proučiti i financiranje obrazovne funkcije u sistemu obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane. Jer, u praksi se javlja mnoštvo neriješenih, ili nedovoljno riješenih, pitanja financijske prirode.

ŠTA JE DO SADA UČINJENO NA IZGRADNJI SISTEMA OBRAZOVANJA KADROVA I STANOVNIŠTVA

Poslije usvajanja sistema od strane Savjeta narodne obrane, Radničko sveučilište »Moša Pijade«, u suradnji s odgovornim društvenim faktorima i određenim brojem radničkih i narodnih sveučilišta, nastavilo je izgradnju sistema i njegovo razvijanje.

U toku 1971. godine izvršeni su slijedeći poslovi na konstituiranju republičkog centra:

- izrađen je elaborat o konceptualnoj osnovi, unutrašnjoj organizaciji i načinu funkcioniranja republičkog centra i njegovim odnosima prema organima i tijelima društvene zajednice;

- Radničko sveučilište »Moša Pijade« donijelo je odluku o osnivanju republičkog centra kao samostalne organizacije udruženog rada u sveučilištu;

- izrađena je dugoročna orijentacija i pregled zadataka republičkog centra kao osnovni dokument za usmeravanje centra i planiranje njegova rada.

Uporedo s tim, ne čekajući sva rješenja oko konstituiranja sistema, a radi provjere usvojenih načela na kojima se zasniva sistem, kao i radi sticanja iskustava za dalji rad, otvoreno je prvo obrazovno područje — područje veterinarstva. Ono je iskorišteno i za prvo praktično ostvarivanje regionalnih dogovora o izgradnji sistema.⁴

Prva faza ovog obrazovanja u području veterinarstva, čiji nosilac je bio republički centar, realizirana je 1971. godine. Centralne tečajeve završilo je 106 veterinarara sa čitavog teritorija SRH, koji sada djeluju kao instruktori na regionalnim, odnosno općinskim, tečajevima. Druga faza, čija je realizacija povjerena regionalnim i nekim općinskim centrima, započeta je 1971. godine, a dovršena u toku 1972. godine.

⁴ Dogovori su ostvareni tokom ožujka i travnja 1970. godine na 14 regionalnih savjetovanja, na kojima je sudjelovalo preko 780 učesnika: predsjednika i potpredsjednika općinskih skupština, predsjednika koordinacionih odbora Socijalističkog saveza, predsjednika ili sekretara SK općina, komandanata garnizona JNA, predstavnika štabova narodne obrane općina, predsjednika Udruženja Saveza rezervnih vojnih starješina, Saveza boraca i dr.

Aktivnost republičkog centra u 1971. godini finansirao je Republički sekretarijat za narodnu obranu, a dio troškova na području veterinarstva, tj. troškova tečajeva za veterinare, pokrile su same veterinarske organizacije (veterinarske stanice i dr.). Pri tom je svoj doprinos dala i Uprava za veterinarstvo, i to za pokrivanje troškova za instrumentarij potreban na tečajevima, a i Veterinarski fakultet, ustupajući prostorije i dio potrošnog materijala.

U toku 1972. godine na izgradnji i razvoju sistema učinjeno je slijedeće:

1) U republičkom centru konstituiran je savjet centra; usvojena je dugoročna orijentacija republičkog centra za period 1971 — 1975; usvojene su teze statuta; izvršena je sudska registracija, raspisan natječaj i postavljen rukovodilac; angažiran je određen broj vanjskih stručnih suradnika i preduzete mjere za popunu stalnim suradnicima, izvršeno je opremanje i osposobljavanje centra za rad;

2) Na planu upoznavanja sa izgradnjom sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane u SRH izrađeno je nekoliko informacija, koje su dostavljene zainteresiranim organima i institucijama u republici. Tu informaciju razmatrao je i Savjet narodne obrane Sabora SRH, koji je na sjednici od 21. lipnja 1972. dosadašnji rad centra ocijenio kao značajan doprinos izgradnji i razvijanju sistema obrazovanja za potrebe općenarodne obrane i suglasio se s predloženim neposrednim zadacima dalje izgradnje, razvoja i unapređivanja obrazovanja. Sličnu, pozitivnu ocjenu, dali su i drugi republički i savezni organi, smatrajući sistem interesantnim i za ostale republike.

3) Izrađen je elaborat — »Polazna osnova u razvijanju obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane u SRH« — kao prvi, opći, organizaciono-stručni dokument koji treba da posluži svim učesnicima u izgradnji, razvoju i aktiviranju sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane i da osigura jedinstven pristup i koordinirano djelovanje u sistemu. Savjet republičkog centra, uz manje izmjene i dopune, usvojio je taj elaborat.

4) Na planu konstituiranja i izgradnje regionalnih centara izrađeni su — elaborat »Regionalni centar« i teze statuta. Organizirano je savjetovanje sa predstavnicima radničkih i narodnih sveučilišta iz sjedišta regija, koje je održano 7. travnja 1972. Na savjetovanju su prihvaćeni elaborat i teze statuta regionalnog centra i dogovoren akcioni program za konstituiranje regionalnih centara. Na grupnoj konsultaciji održanoj 3. studenog 1972. razmotreni su problemi u for-

miranju i izgradnji regionalnih centara i stupanj do kojeg se došlo, te je dogovorena dalja akcija na tom planu.

5) Na planu konstituiranja i izgradnje općinskih centara izrađeni su elaborat »Općinski centar« i teze statuta općinskog centra. Studenog 1972. održana je grupna konsultacija predstavnika radničkih i narodnih sveučilišta, kao i organa uprave za narodnu obranu iz sjedišta regionalnih centara. Usvojeni su elaborat i teze statuta općinskog centra, te akcioni program rada na formiranju i konstituiranju općinskih centara.

Uparedo sa radom na izgradnji i razvoju sistema, republički centar, uz pomoć i podršku Republičkog sekretarijata za narodnu obranu, radio je na pripremanju terena da se u 1973. godini, kada za to budu osigurana sredstva, u suradnji sa nadležnim republičkim organima uprave, krene u otvaranje obrazovnih područja, izradu novih obrazovnih programa i obrazovne dokumentacije, te u realizaciju obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane na novim principima.

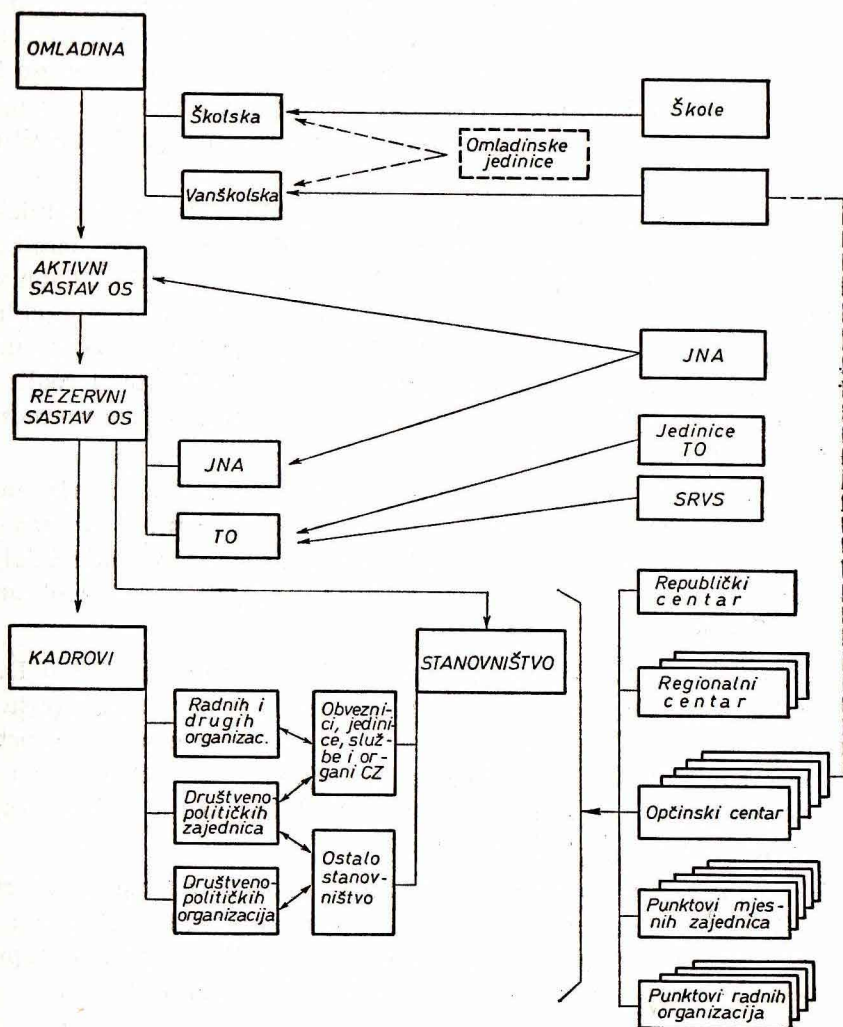
Prema tome, težište rada na izgradnji sistema obrazovanja kadrova i stanovništva za zadatke općenarodne obrane u SR Hrvatskoj prenosi se u ovom trenutku na regije i općine. Prioritetni zadaci dalje izgradnje sistema, koje treba da rješavaju savjeti narodne obrane svih općina jesu:

— *formiranje regionalnih centara (općinskih-gradskih) u Dubrovniku, Gospiću, Karlovcu, Osijeku, Puli, Rijeci, Sisku, Splitu i drugim gradovima; donošenje odluka o formiranju centra i konstituiranje savjeta; usvajanje dugoročne orijentacije rada centra; postupna popuna kadrovima; opremanje sredstvima za rad i aktiviranje centra u regionalnoj i općinskoj ulozi;*

— *postupno formiranje općinskih centara i dogovori zainteresiranih faktora u općini; odluka o formiranju centra i konstituiranje savjeta centra; usvajanje dugoročne orijentacije centra; postupna popuna kadrovima; opremanje centara sredstvima za rad.*

Na kraju, potrebno je ukazati na činjenicu da je izgradnja sistema, otvaranje i obrada obrazovnih područja, dugotrajan proces za čije cjelovito ostvarenje treba više godina. Stoga i razvoj centara, sa čijim formiranjem inače ne treba oklijevati, treba shvatiti kao proces njihovog postupnog popunjavanja, opremanja i osposobljavanja za rad. Međutim, svaki zahvat na postojećim rješenjima mora biti odlučno usmjeren na prerastanje u usvojeni sistem obrazovanja za potrebe općenarodne obrane, u osnovama jedinstven za SFRJ, a u pojedinostima prilagođen zajedničkim potrebama u okviru republike,

PRIKAZ ORGANIZACIJE OBRAZOVANJA ZA POTREBE OPĆENARODNE ODBRANE U SRH

kao i posebnim interesima regija i općina. Jedan od prvih zahvata treba da bude usmjeravanje realizacije postojećih programa obrazovanja kadrova i stanovništva preko obrazovnih centara, a u smislu čl. 110 republičkog Zakona o općenarodnoj obrani.

Pukovnik u penz.

Stjepan BORIĆ, dipl. veterinar